

POSTANOWIENIE

23 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 23 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi T.C. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z 13 października 2023 r., II Ca 1935/23,
wydanego w sprawie z powództwa T.C.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

- 1. odrzuca skargę;**
- 2. obciąża T.C. kosztami postępowania wywołanego
wniesieniem skargi, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi
sądowemu.**

(A.G.)

UZASADNIENIE

Powód T.C. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 13 października 2023 r.,
sygn. akt II Ca 1935/23, wydanego w sprawie o zapłatę, zaskarżając go w części.
Skargę oparł na zarzucie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 k.c. w zw.
z art. 362 k.c. oraz art. 6 k.c. i wobec powyższych zarzutów wniósł o uznanie tego
wyroku za niezgodny z prawem.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, którego celem nie jest uchylenie lub zmiana zaskarżonego orzeczenia, lecz jedynie zainicjowanie postępowania zmierzającego do realizacji odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za wydanie orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 77 Konstytucji RP). Ze względu na swój charakter skarga ta jest środkiem sformalizowanym, co oznacza, że – poza spełnieniem przesłanek dopuszczalności skargi określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c. – musi zawierać wszystkie elementy konstrukcyjne wskazane w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Wymagania te mają charakter samodzielny i muszą być spełnione kumulatywnie. Brak choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta wadą istotną, nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych, i podlega odrzuceniu *a limine* (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać: oznaczenie wyroku, od którego została wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości czy w części (pkt 1), przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej wydaniem wyroku (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych przysługujących stronie na podstawie kodeksu nie było ani nie jest możliwe, a w przypadku wniesienia skargi na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. – także wykazanie istnienia wyjątkowego przypadku uzasadniającego jej wniesienie (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6).

Analiza skargi prowadzi do wniosku, że nie spełnia ona kilku wymagań konstrukcyjnych określonych w art. 424⁵ § 1 k.p.c., w szczególności wskazanych w pkt 1, pkt 3, a w konsekwencji również pkt 6, a ponadto pkt 4 oraz pkt 5 tego przepisu.

W zakresie wymogu określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 1 k.p.c. skarga nie zawiera prawidłowego oznaczenia zakresu zaskarżenia. Powód wskazał bowiem, że zaskarża wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 13 października 2023

r., sygn. akt II Ca 1935/23, „w części dotyczącej punktu I wyroku, tj. zasądzenia części kwoty, oraz części oddalającej powództwo w pozostałym zakresie”. Tak określony zakres zaskarżenia jest nieprecyzyjny, a ponadto częściowo niedopuszczalny. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia może dotyczyć wyłącznie tej części orzeczenia, która jest dla skarżącego niekorzystna i która – według jego twierdzeń – wyrządziła mu szkodę w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. Powód nie może zatem skutecznie objąć skargą tej części wyroku, w której sąd uwzględnił jego żądanie i zasądził na jego rzecz dalszą kwotę 173,75 zł wraz z odsetkami. Ewentualnemu zaskarżeniu mogła podlegać jedynie ta część wyroku, w której apelacja została oddalona, a powództwo nie zostało uwzględnione w żądanym zakresie. W konsekwencji wskazany przez skarżącego zakres zaskarżenia nie pozwala na jednoznaczne ustalenie granic zaskarżenia, co oznacza, że skarga nie odpowiada wymaganiu określonemu w art. 424⁵ § 1 pkt 1 k.p.c.

Za najpoważniejsze uchybienie skargi należy jednak uznać niespełnienie wymogu określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., polegające na niewskazaniu przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, obowiązek wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, stanowi najistotniejsze spośród sześciu wymagań konstrukcyjnych przewidzianych dla skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Wymaganie to nawiązuje do samej istoty skargi, której celem jest wykazanie niezgodności zaskarżonego orzeczenia z prawem. W konsekwencji stanowi ono swoiste „jądro” tego środka prawnego, zaś sformułowanie zarzutu niezgodności z konkretnym przepisem prawa stanowi jego cechę szczególną (*differentia specifica*), pozwalającą odróżnić skargę od innych środków zaskarżenia (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 lipca 2011 r., SK 49/08, OTK-A 2011, nr 6, poz. 55). Powód nie wskazał wprost przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny. W treści skargi powołał wprowadzie art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 362 k.c. oraz art. 6 k.c., jednak przepisy te zostały przytoczone wyłącznie w ramach podstaw skargi ramach, o których mowa w pkt 2 art. 424⁵ § 1 k.p.c. Nie stanowi to zatem realizacji odrębnego obowiązku przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. Jak wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny,

wymagania określone w art. 424⁵ § 1 pkt 2 i pkt 3 k.p.c. statuują odrębne obowiązki procesowe i pełnią różne funkcje. Przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie pozostaje związane z wykazaniem naruszenia prawa materialnego lub procesowego, natomiast wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, wynika z samej istoty skargi, stanowiącej środek służący wykazaniu niezgodności prawomocnego orzeczenia z konkretną normą prawa. Z tego względu wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. nie może zostać „skonsumowane” przez spełnienie wymogu przewidzianego w pkt 2 tego przepisu. Stanowisko to znajduje pełne odzwierciedlenie w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym konsekwentnie podkreśla się, że nie można utożsamiać przepisów stanowiących podstawy skargi z przepisem prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie polega na wskazaniu przepisów prawa materialnego lub procesowego, które – zdaniem skarżącego – zostały naruszone przy wydaniu orzeczenia, oraz wyjaśnieniu, na czym naruszenie to polegało. Niezgodność wyroku z prawem polega natomiast na kolizji z konkretnym przepisem prawa materialnego, który legł u podstaw rozstrzygnięcia sprawy (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 9 października 2006 r., II BP 8/06 i z 25 stycznia 2012 r., V CNP 14/11 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 30 września 2008 r., III CNP 50/08). Spełnienie wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. wymaga zatem wskazania konkretnego przepisu prawa, tj. numeru artykułu (paragrafu, ustępu) oraz aktu prawnego, z którym zaskarżone orzeczenie pozostaje w sprzeczności. Dla spełnienia tego wymagania nie wystarcza odwołanie się do podstaw skargi lub ich uzasadnienia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, z 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, z 23 października 2015 r., V CNP 69/14, z 18 kwietnia 2018 r., V CNP 49/17, z 28 lipca 2023 r., I CNP 145/22, z 24 października 2024 r., I CNP 110/23, z 20 grudnia 2024 r., I CNP 23/23, oraz z 29 grudnia 2025 r., I CNP 61/25). Tymczasem powód poprzestał na wskazaniu przepisów, które – w jego ocenie – zostały naruszone przez Sąd Okręgowy, nie wskazując jednocześnie konkretnego przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok miałby pozostawać w sprzeczności. Nie jest przy tym rolą Sądu Najwyższego samodzielne ustalanie, na podstawie analizy podstaw skargi i

ich uzasadnienia, jaki przepis prawa skarżący miał na myśli oraz z jaką normą prawną wiąże zarzucaną niezgodność zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji nie został również spełniony wymóg określony w art. 424⁵ § 1 pkt 6 k.p.c. Powód sformułował bowiem jedynie ogólny wniosek o „uznanie wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 13 października 2023 r., sygn. akt II Ca 1935/23, za niezgodny z prawem”, nie wskazując, z jakim konkretnie przepisem prawa niezgodność ta miałaby zachodzić. Wniosek ten pozostaje zatem oderwany od wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. i nie pozwala na ustalenie normy prawnej, z którą zaskarżone orzeczenie miałoby pozostawać w kolizji. Skoro – jak wskazano wyżej – obowiązek określony w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. stanowi „jądro” skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz jej cechę szczególną (*differentia specifica*), to brak wskazania przepisu prawa, z którym wyrok jest niezgodny, czyni również wadliwym sam wniosek o stwierdzenie tej niezgodności. Nie można bowiem skutecznie domagać się stwierdzenia niezgodności wyroku z prawem bez jednoczesnego określenia przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie miałoby pozostawać w sprzeczności. Już samo niespełnienie wymogu określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., a w konsekwencji również wymogu z pkt 6 tego przepisu, stanowi samodzielną podstawę odrzucenia skargi, niezależnie od pozostałych jej braków konstrukcyjnych.

Skarżący nie spełnił także wymogu określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Odnosząc się do wymogu uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody spowodowanej wydaniem orzeczenia, którego skarga dotyczy, wskazać należy, że jego spełnienie wymaga uprawdopodobnienia szkody istniejącej już w chwili wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Nie jest natomiast wystarczające powołanie się jedynie na możliwość lub ryzyko jej wystąpienia. Taki wniosek wynika z wykładni literalnej powołanego przepisu, dokonywanej w związku z art. 424¹ § 1 k.p.c. oraz art. 417¹ § 2 k.c., w których ustawodawca posłużył się zwrotem „została wyrządzona szkoda”, co wskazuje na szkodę już istniejącą, a nie jedynie hipotetyczną (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 września 2005 r., III CNP 5/05, z 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, z 4 sierpnia 2009 r., II CNP 43/09, z 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10 oraz wyrok Sądu

Najwyższego z 11 kwietnia 2025 r., II CNPP 1/23). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się ponadto, że uprawdopodobnienie szkody powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу obejmującego wskazanie jej postaci, rozmiaru, czasu powstania oraz związku przyczynowego pomiędzy wydaniem zaskarżonego orzeczenia a powstałym uszczerbkiem, a także powołanie okoliczności i środków uwiarygodniających twierdzenie o jej wystąpieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06, z 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06 oraz z 28 maja 2021 r., V CNP 5/21). Tymczasem w części zatytułowanej „Uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody” powód ograniczył się do stwierdzenia, że poniósł szkodę polegającą na nieotrzymaniu pełnej rekompensaty kosztów najmu pojazdu zastępczego i że odpowiada ona różnicy pomiędzy stawką preferencyjną a stawką rynkową. Twierdzenia te mają jednak charakter wyłącznie deklaratorywny i nie stanowią uprawdopodobnienia szkody w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżący nie przedstawił wyodrębnionego wyводу dotyczącego rozmiaru szkody, czasu jej powstania oraz związku przyczynowego pomiędzy wydaniem zaskarżonego wyroku a powstaniem uszczerbku majątkowego, jak również nie powołał żadnych okoliczności ani środków uprawdopodobniających twierdzenie o jej wystąpieniu. Samo twierdzenie o poniesieniu szkody nie jest natomiast równoznaczne z jej uprawdopodobnieniem.

Nie został również spełniony wymóg określony w art. 424⁵ § 1 pkt 5 zdanie pierwsze k.p.c. Z przepisu tego wynika obowiązek wykazania przez skarżącego, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych przysługujących stronie na podstawie kodeksu nie było ani nie jest możliwe. Spełnienie tego wymagania powinno nastąpić przez przedstawienie odpowiedniego wyводу prawnego obejmującego analizę środków prawnych przysługujących stronie oraz argumentację wykazującą, że żaden z nich nie mógł doprowadzić do wzruszenia zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2020 r., II CNP 10/20, z 17 sierpnia 2005 r., I CNP 5/05 i z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05). Realizacja tego obowiązku – na co wielokrotnie zwracał uwagę Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie – nie może opierać się na ogólnym oświadczeniu skarżącego, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia nie było możliwe w drodze innych środków prawnych, gdyż zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5

k.p.c. skarżący musi „wykazać” (nie tylko „wskazać”), że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Musi więc ujawnić i przedstawić w skardze tę okoliczność w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz w drodze stosownego wywodu dowieść jej istnienia i przekonująco uzasadnić (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, z 20 grudnia 2011 r., III CNP 33/11, z 13 grudnia 2018 r., I CNP 40/18, z 23 marca 2018 r., II CNP 58/17, z 30 września 2025 r., I CNP 18/24 oraz z 30 września 2025 r., I CNP 62/24).

W odniesieniu do tej przesłanki powód poprzestał na stwierdzeniu, że wartość przedmiotu sporu nie pozwala na wniesienie skargi kasacyjnej oraz że nie miał innych możliwości prawnych na drodze odwoławczej, a orzeczenie sądu drugiej instancji wyczerpało dostępne środki procesowe. Tego rodzaju ogólne twierdzenia nie realizują jednak obowiązku „wykazania”, o którym mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., gdyż skarga nie zawiera wymaganego wywodu prawnego dotyczącego braku możliwości wzruszenia zaskarżonego orzeczenia innymi środkami prawnymi. Skarżący nie przedstawił analizy odnoszącej się nie tylko do niedopuszczalności skargi kasacyjnej z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia, lecz także do pozostałych środków prawnych przewidzianych przez kodeks. Okoliczność, że w sprawie nie przysługiwała skarga kasacyjna, nie zwalniała skarżącego z obowiązku przeprowadzenia analizy pozostałych środków prawnych mogących prowadzić do wzruszenia prawomocnego orzeczenia. W szczególności nie rozważył możliwości wznowienia postępowania ani nie wykazał, że w sprawie nie zachodzi żadna z ustawowych podstaw tego środka. W konsekwencji nie wykazał, że wzruszenie zaskarżonego wyroku za pomocą innych środków prawnych nie było ani nie jest możliwe, czego wymaga art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.

Podsumowując, skarżący nie sprostął wskazanym wymaganiom konstrukcyjnym, a braki te nie są naprawialne w reżimie właściwym dla usuwania braków formalnych, co obliguje Sąd Najwyższy do odrzucenia skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. odrzucił skargę.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi – na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. – T.C., który przegrał postępowanie skargowe.

Wobec odrzucenia skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. nie zachodziła potrzeba sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego skargą wyroku sądu drugiej instancji w trybie art. 387 § 4 k.p.c.

(A.G.)

[a.ł.]